

نامطلوب و ناخالصی‌ها را جدا می‌کند و گاز قابل استفاده در شبکه انتقال برای مصرف نهایی فرآوری می‌شود. ظرفیت پالایش و نم‌زدایی به اندازه و توان عملیاتی پالایشگاه‌های گاز بستگی دارد. برای نمونه، پالایشگاه‌های گازی مانند پارس جنوبی، فجر جم و ایلام روزانه چند میلیون مترمکعب گاز را نم‌زدایی می‌کنند. ظرفیت پالایش و نم‌زدایی گاز طبیعی هم‌اکنون با توسعه صنعت به یک هزار و ۸۷ میلیون مترمکعب رسیده است.

■ بیش از ۴۰ هزار کیلومتر خطوط لوله

صنعت گاز کشور در ۴۶ سال گذشته شاهد توسعه و گسترش قابل توجهی در شبکه خطوط لوله انتقال گاز فشار قوی بوده است و از بهمن ۱۳۵۷ تا آذر ۱۴۰۳ از ۲ هزار و ۹۰۰ کیلومتر به ۴۰ هزار و ۲۲۳ کیلومتر توسعه یافته که ۲۵۵ کیلومتر آن در دولت چهاردهم انجام شده است. این خطوط به عنوان شریان‌های اصلی انتقال گاز طبیعی از منابع تولید به مراکز مصرف از طریق مناطق عملیاتی انتقال گاز می‌کنند. مناطق عملیاتی ده‌گانه شبکه انتقال گاز ایران به عنوان بخش‌های عملیاتی شرکت ملی گاز ایران فعالیت می‌کنند که با استفاده از ایستگاه‌های تقویت فشار و خطوط انشعابی، وظیفه انتقال گاز از پالایشگاه‌ها به همه استان‌ها و مبادی مصرف را به عهده دارند.

■ ۹۴ ایستگاه تقویت فشار گاز

ایستگاه‌های تقویت فشار گاز یکی از بخش‌های حیاتی شبکه انتقال گاز در ایران هستند. این ایستگاه‌ها وظیفه دارند فشار گاز طبیعی را در خطوط انتقال حفظ و گاز را در مسیرهای طولانی با فشار کافی جابه‌جا کنند. از بهمن ۱۳۵۷ تا آذر ۱۴۰۳ تعداد ایستگاه‌ها از ۸ به ۹۴ رسیده که یک ایستگاه آن در دولت چهاردهم بهره‌برداری شده است.

■ بیش از ۴۶۱ هزار کیلومتر شبکه توزیع گاز

شبکه توزیع گاز شهری و روستایی ایران از گسترده‌ترین سیستم‌های گازرسانی در جهان است که طی ۴۶ سال گذشته از ۲ هزار و ۵۰۰ کیلومتر در ۱۳۵۷ به ۴۶۱ هزار و ۹۰۷ کیلومتر تا پایان آذر ۱۴۰۳ رسیده؛ ۶ هزار و ۳۳ کیلومتر این شبکه در پنج ماهه دولت چهاردهم به بهره‌برداری رسیده است. شبکه گازرسانی پیش از پیروزی انقلاب اسلامی محدود به مناطق خاصی مانند تهران و برخی شهرهای بزرگ بود و تعداد خانوارهای تحت پوشش بسیار کم بودند. تمرکز بر توزیع گاز در صنایع نیز در بخش‌های محدودی از مناطق شهری بود. پس از انقلاب اسلامی، گازرسانی به مناطق محروم و کم‌برخوردار یکی از اهداف اصلی تعریف شد و پس از پایان جنگ تحمیلی، توسعه آن سرعت بیشتری به خود گرفت.

■ ۳۲ میلیون واحد تحت پوشش گازرسانی

غیر از خانوارها، صنایع یکی از بزرگ‌ترین مصرف‌کنندگان گاز طبیعی هستند که پس از انقلاب

مسیر توسعه صنعت گاز ایران از انقلاب تا امروز

◀ ایران با توسعه صنعت گاز پس از پیروزی انقلاب اسلامی به یکی از پیشروان تولید و توزیع گاز طبیعی در جهان تبدیل شده است، این صنعت نقش کلیدی در تأمین رفاه و انرژی و رشد اقتصادی کشور ایفا می‌کند. به گزارش شاننا، ایران با دارا بودن بیش از ۳۳ تریلیون مترمکعب ذخایر گازی، حدود ۱۷ درصد از ذخایر اثبات شده گاز طبیعی جهان را در اختیار دارد و با تولید سالانه ۲۷۵ میلیارد مترمکعب، سومین تولیدکننده بزرگ گاز در جهان است. پیش از پیروزی انقلاب اسلامی، تمرکز اصلی بر استخراج نفت بود و گاز طبیعی به عنوان محصولی جانبی در نظر گرفته می‌شد، بر همین اساس بسیاری از میدان‌های گازی به دلیل نبود زیرساخت‌های لازم، مشعل‌سوزی می‌شدند. از این رو شبکه گازرسانی داخلی بسیار محدود بود و بخش عمده‌ای از کشور از سوخت مایع استفاده می‌کردند.

شده است که آنها را با هم مرور می‌کنیم.

■ ۲۰ پالایشگاه گازی

ایران دارای ۲۰ واحد پالایشگاه گازی فعال است که وظیفه تصفیه و فرآوری گاز طبیعی را به عهده دارند. این پالایشگاه‌ها بیشتر در مناطق پارس جنوبی (۱۳) پالایشگاه) و برخی نقاط دیگر کشور مستقر هستند؛ این پالایشگاه‌ها نقش مهمی در تأمین گاز مصرفی کشور و صادرات گاز دارند.

■ ظرفیت پالایشی ۱۰۸۷ میلیون مترمکعبی

گاز استخراج‌شده از منابع زیرزمینی به‌طور معمول حاوی ناخالصی‌هایی مانند آب، ترکیبات گوگردی، دی‌اکسید کربن و هیدروکربن‌های سنگین است. برای انتقال و استفاده از این گاز، پالایش و نم‌زدایی آن ضروری است. این فرآیند ترکیبات

پس از پیروزی انقلاب اسلامی، با توسعه میدان گازی پارس جنوبی به عنوان بزرگ‌ترین میدان گازی جهان که بیش از ۷۰ درصد گاز مصرفی کشور را تأمین می‌کند، به همراه توسعه صنعت گاز در پالایشگاه‌های گازی ایلام، فجر جم و هاشمی‌نژاد، تولید گاز کشور به شدت افزایش یافت. هم‌اکنون ظرفیت تولید گاز خام ایران روزانه بیش از یک میلیارد مترمکعب است که روزانه نزدیک به ۶۰۰ میلیون مترمکعب آن در ۱۳ پالایشگاه مجتمع گاز پارس جنوبی فرآوری و به خط سراسری تزریق می‌شود و بیش از ۷۰ درصد از گاز سبد انرژی کشور در بخش‌های مختلف را تأمین می‌کند. توسعه صنعت گاز در ۴۶ سال گذشته، جایگاه ایران را به سومین تولیدکننده گاز در جهان رسانده و این جهش چشمگیر در تولید گاز، ایران را به یکی از بازیگران اصلی بازار انرژی جهان تبدیل کرده است. برای تشریح بیشتر این موضوع مؤلفه‌های مربوط به آن جداگانه بررسی